

ภาวะซึมเศร้าของเด็กในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพรและความรู้ เจตคติ
และการปฏิบัติ ของบุคลากรที่มีต่อการรักษาด้วยยาทางจิตเวชในเด็ก

นางสาวฤทัยรัตน์ ศรีทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PREVALENCE OF DEPRESSION IN THANYAPORN FOSTER HOME FOR GIRLS
INCLUDING KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PRACTICE OF CAREGIVER TO
PSYCHOPHAMACO THERAPY.

Miss. Rutairat Srithong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

510150

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ภาวะซึมเศร้าของเด็กในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านฉางสมุทรปราการ
และความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของบุคลากรที่มีต่อการรักษา
ด้วยยาทางจิตเวชในเด็ก

โดย

นางสาวฤทัยรัตน์ ศรีทอง

สาขาวิชา

สุขภาพจิต

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล

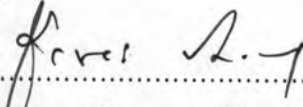
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

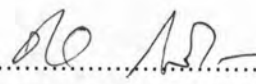
รองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ

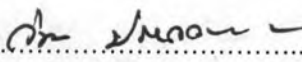
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คนบดีคณะแพทยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ อติศร ภัทราดุลย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ ชัยชนะ นิ่มนวล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ เจริญชัย งามทิพย์วัฒนา)

ฤทัยรัตน์ ศรีทอง : ภาวะซึมเศร้าของเด็กในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพรและความรู้
เจตคติและการปฏิบัติของบุคลากรที่มีต่อการรักษาด้วยยาทางจิตเวชในเด็ก.

(PREVALENCE OF DEPRESSION IN THANYAPORN FOSTER HOME FOR
GIRLS INCLUDING KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PRACTICE OF CAREGIVER
TO PSYCHOPHAMACO THERAPY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ.พญ.ดวงใจ
กสานติกุล, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม:รศ. ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ , 94 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดภาวะซึมเศร้าของ
เด็กในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพรและความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของบุคลากรที่มีต่อการรักษา
ด้วยยาทางจิตเวชในเด็ก ซึ่งการวิจัยแบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาความชุกและ
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดภาวะซึมเศร้าของเด็กในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร และการศึกษาเชิง
คุณภาพ เป็นการศึกษาความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของบุคลากรที่มีต่อการรักษาด้วยยาทางจิตเวชในเด็ก
สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ เด็กที่อยู่ในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้าน
ธัญญพรทั้งหมด จำนวน 97 คน ทำการสำรวจผ่านแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามภาวะ
ซึมเศร้า CES-D(Center for Epidemiologic Studies-Depression Scale) จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูล
สถิติเชิงพรรณนาผ่านค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน
ผ่านการวิเคราะห์ Chi-Square Test ,Fisher's Exact test

ผลการวิจัยพบว่า ความชุกภาวะซึมเศร้าของเด็กในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร คิดเป็น
ร้อยละ 60.8 ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ
การศึกษาของเด็ก ซึ่งพบว่าเด็กที่เรียนในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า มีภาวะมีภาวะซึมเศร้าสูงกว่าเด็กที่
เรียนในระดับมัธยมศึกษา

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แนวคำถาม
เกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของบุคลากรต่อการรักษาด้วยยาทางจิตเวชในเด็ก ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำ
กรอบแนวคิดและแนวคำถามขึ้นมาเองและให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ โดยทำการสัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดในการดูแลเด็กทุกคนจำนวน 12 คน ซึ่งประกอบด้วย นักจิตวิทยา นักสังคม
สงเคราะห์ ครูและพี่เลี้ยง ผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการให้ยาทางจิตเวชในเด็ก
และมีการปฏิบัติที่ถูกต้องในการดูแลเด็กที่ได้รับยาทางจิตเวช แต่ยังขาดความรู้ในเรื่องยาทางจิตเวช

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....*ฤทัยรัตน์ ศรีทอง*.....*นพทว*
สาขาวิชา.....สุขภาพจิต..... ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....*ศ.พญ.ดวงใจ กสานติกุล*
ปีการศึกษา .. 2551..... ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....*อ.วิพรรณ ประจวบเหมาะ*

5074822130 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEYWORDS : DEPRESSION / THANYAPORN FOSTER HOME FOR GIRLS /
KNOWLEDGE / ATTITUDE/PRACTICE / CAREGIVER

RUTAIRAT SRITHONG :PREVALENCE OF DEPRESSION IN THANYAPORN
FOSTER HOME FOR GIRLS INCLUDING KNOWLEDGE, ATTITUDE AND
PRACTICE OF CAREGIVER TO PSYCHOPHAMACO THERAPY.

ADVISOR: PROF.DUANGJAI KASANTIKUL,M.D.

CO-ADVISOR: ASSOC.PROF VIPAN PRACHUABMOH,Ph.D.,94 .pp.

The purpose of this research was to study the prevalence and cause factors of depression in Thanyaporn Foster Home for Girls together with the knowledge, attitude and practice in medical team's ability and caregiver to psychophamaco therapy.

Research method divided into 2 parts:

- 1.Quantity research: prevalence and cause factors
- 2.Quality research: knowledge, attitude and practice of caregiver

Quantity research: Sample group: 97 girls from Thanyaporn Foster Home. All data were collected by the questionnaire and CES-D (Center for Epidemiologic Studies-Depression Scale). The result was interpreted by Statistic Analysis; frequency, percentage and mean,standard deviation,Chi-square test, Fisher's Exact test.

The results of this study were:

Prevalence of depression in Thanyaporn Foster Home for girls was 60.8 %. From the researching, the factor related significantly with depression at the level 0.05 was education. Those attending elementary schools and lower level institutions were found depression more than those in secondary schools. Quality research was about In-depth Interview which questionnaire design for exploring knowledge, attitude and practice of caregiver. Researcher created guidelines and revised by specialist. By interviewing 12 caregivers; physiologists, socialists, teachers, and nannies shows most of them have good attitudes and manner toward children but deficiency in Psychophamaco Therapy.

Department : Psychiatry

Field of Study : Mental Health

Academic Year : 2008

Student's Signature : *Rutairat Srithong*

Advisor's Signature: *D. Kasantikul*

Co- Advisor's Signature: *Vipan Prachubol*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์แพทย์หญิง ดวงใจ กสถานติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนแนวคิด ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัย ตรวจสอบข้อบกพร่องตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์นายแพทย์ เขียวชัย งามทิพย์วัฒนา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ปกครองสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร นายพรชัย กุลกุล และเจ้าหน้าที่ทุกท่านในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล รวมทั้งเด็กทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ที่เห็นความสำคัญและสนับสนุน ด้านการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวซึ่งเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือในทุกๆด้าน รวมทั้งเป็นกำลังใจที่สำคัญ ส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ขอบเขตในการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความหมายของภาวะซึมเศร้า.....	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า.....	8
สาเหตุของภาวะซึมเศร้า.....	10
ลักษณะอาการของภาวะซึมเศร้า.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ.....	13
จิตเวชศาสตร์บำบัด.....	17
ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น.....	19
ความรู้เกี่ยวกับผู้ดูแล.....	21

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3.วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
รูปแบบการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4.ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
5.สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	64
สรุปผลการวิจัย	64
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	73
รายการอ้างอิง.....	74
ภาคผนวก.....	79
ใบอนุญาตให้ทำการวิจัยในมนุษย์.....	80
แบบสอบถาม.....	84
แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	92
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	94

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	35
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยด้านครอบครัว.....	38
ตารางที่ 3	จำนวนและค่าร้อยละของเด็กในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญพรที่มี ภาวะซึมเศร้าและ ไม่มีภาวะซึมเศร้า.....	42
ตารางที่ 4	การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับภาวะซึมเศร้า.....	43
ตารางที่ 5	การเปรียบเทียบปัจจัยด้านครอบครัวกับภาวะซึมเศร้า.....	46